

Handläggare: Kerstin Kullberg
Telefon: 08 508 10 924

Till
Östermalms stadsdelsnämnds
sammanträde 2012-11-22

Stockholms stads program för stöd till anhöriga 2012-2016

Remiss från Kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Remissen besvaras med stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Göran Månsson
stadsdelsdirektör

Marianne Snell
avdchef äo

Anna-Lena Christensson Österberg
avdchef soctjänst

Sammanfattning

Stödet till anhöriga som vårdar en närstående förtydligades 2009 i socialtjänstlagen. I lagen står att socialnämnden ska erbjuda stöd för att underlätta för personer som vårdar en närstående, långvarigt sjuk, äldre eller som stödjer en närstående som har funktionshinder. Utifrån denna lagändring har socialförvaltningen och äldreförvaltningen utarbetat ett gemensamt förslag till program för stöd till anhöriga som vårdar personer som både är under och över 65 år. Förvaltningen ser positivt på det förslagna programmet för stöd till anhöriga 2012-2016. Utifrån det framtagna förslaget kommer förvaltningen att vidareutveckla det anhörigstöd som idag finns på Östermalm.

Bakgrund

I juli 2009 gjordes en ändring i socialtjänstlagen i vilket det förtydligades att socialnämnden ska erbjuda stöd för att underlätta för personer som vårdar en närstående, långvarigt sjuk, äldre eller som stödjer en närstående som har funktionshinder. I proposition (2008/09:82) som föregick lagändringen framkommer att stödet ska kännetecknas av individualisering och flexibilitet. Det bästa stödet till anhöriga som vårdar närstående är att de bemöts med erkännande, respekt och delaktighet.

Stöd till anhöriga kan ges indirekt och direkt. Indirekt stöd utgörs av riktade insatser såsom korttidsvård, dagverksamhet och avlösning i hemmet. Direkt stöd är insatser som riktar sig direkt till den anhörige, såsom information och serviceinsatser vilka inte kräver biståndsbeslut. Även biståndsbeslutade insatser såsom stödjande kontakter med handläggare inom socialtjänsten samt deltagande i anhörigrupper anses vara direktstöd.

Regeringen betonar vikten av att samverkan sker med anhöriga eller andra personer som vårdar eller stödjer närstående, förutsatt att närstående samtyckt till detta. Därutöver framhålls samverkan mellan huvudmän som ett utvecklingsområde.

Uppdrag

I budget 2011 fick socialnämnden i uppdrag att ta fram en anhörigpolicy gällande personer som vårdar och stödjer närstående som är såväl under som över 65 år. Ett gemensamt programförslag har utarbetats av äldreförvaltningen och socialförvaltningen. Då anhöriga som vårdar är en heterogen grupp bestående av både yngre och äldre personer behöver det stöd som ges vara utformat på olika sätt.

Kortfattat innehåller det föreslagna programmet för stöd till anhöriga 2012 - 2016 följande punkter:

- Samverkan med anhöriga under utredning och genomförande av insats, förutsatt att den närstående samtycker.
- I beställningar till utförare ska tydligt anges hur den närstående vill att samverkan med anhöriga ska ske.
- Den anhöriges behov av eget stöd ska uppmärksammas på ett tidigt stadium, erbjudande om vägledande samtal ska ges.
- Anhöriga ska erbjudas möjlighet att träffas.
- Samverkan med intresseorganisationer för bra stöd till anhöriga
- Information om anhörigas rättigheter och vad staden kan erbjuda.
- Staden ska undersöka möjligheterna för ett webbaserat verktyg för råd, stöd och information.
- Information om rätten för anhöriga att ansöka om bistånd för egen del.
- Stadsdelsnämnderna ska utforma en organisation så att det blir tydligt till vem och vart de anhöriga ska vända sig för att få stöd för egen del.
- Former för samverkan med landstinget ska utvecklas – utvecklande av rutiner för informationsöverföring, vårdplanering samt kvalitetssystem omfattande hela vårdkedjan.
- Kontinuerliga uppföljningar i ILS.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av Äldreomsorgsavdelningen. SDN:s lokala pensionärsråd och funktionshindersråd har informerats, liksom de fackliga organisationerna och landstinget.

Förvaltningens sypunkter

Förvaltningen ser positivt på det framtagna förslaget för ett gemensamt program för stöd till anhöriga, både över och under 65 år, i Stockholms stad. Utifrån det framtagna förslaget kommer förvaltningen att vidareutveckla det anhörigstöd som idag finns på Östermalm.

Äldreomsorgen, anhörigvårdare/stödjare till närstående över 65 år

En kartläggning av anhörigstödet inom äldreomsorgen på Östermalm, både det stöd som ges av stadsdelsförvaltningen, frivilligorganisationer och landstinget genomfördes av Äldrecentrum 2011 på uppdrag av stadsdelsförvaltningen. Flera av de utvecklingsområden som Äldrecentrum identifierade finns med i det utarbetade programförslaget för stöd till anhöriga i Stockholms stad.

Anhöriga som stödjer och vårdar äldre utgörs av en heterogen grupp inkluderande både äldre anhöriga som vårdar närstående och yngre yrkesverksamma som stödjer en anhörig. Informationen om det stöd som kan erbjudas anhöriga behöver utvecklas utifrån dessa gruppers olika behov. Förvaltningen ser positivt på att det inom staden utvecklas ett webbaserat verktyg där information lätt finns tillgänglig.

För att nå ut till alla anhöriga som omfattas av anhörigstödet behöver den uppsökande verksamheten utvecklas liksom samarbetet med landstingsfinansierad verksamhet och frivilligorganisationer på Östermalm.

Förvaltningen ser även positivt på att det direkta stödet till anhöriga utvecklas. Den biståndsbedömda delen av det direkta stödet kommer att kunna följas upp på ett mer systematiskt sätt och därmed ge ökade kunskaper om hur anhörigstödet kan kunna utvecklas.

Anhörigvårdare/stödjare till närstående under 65 år

En inventering av behovet av anhörigstöd avseende personer med funktionsnedsättning genomfördes under 2010. Samtliga anhöriga/godemän till klienter tillfrågades via brev, men svarsfrekvensen var mycket låg. De få som preciserade ett behov önskade ingå i en samtalsgrupp. Samtalsgrupper och individuella samtal har sedan dess erbjudits, men få har hittills visat ett aktivt behov.

Rådet för funktionshinderfrågor på Östermalm understryker vikten av att Stockholms stad fortsättningsvis är ansvarig för verksamheten anhörigstöd och att medel avsätts för uppdraget i budget. Rådet menar att anhörigstöd inte ska bedrivas på frivillig basis.

Bilaga

Remiss om Stockholms stads program för stöd till anhöriga 2012 – 2016 (som vårdar och stödjer anhöriga).